

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
2018 YILI İSTATİSTİK DEĞERLENDİRME NOTU

AİHM tarafından **31.12.2018** tarihi itibariyle ülkelerin derdest başvuru sayılarına ilişkin resmi istatistikler, 26.01.2019 tarihinde yayınlanmıştır.

1. AİHM'deki Toplam Derdest Başvuru Sayısı

AİHM'in işyükü 2018 yılı sonu itibariyle, 2012 yılı sonuna nazaran yaklaşık % 56 azalmıştır. Son 5 yıla nazaran 2017 yılı derdest başvuru sayısının en az olduğu yıl olarak dikkat çekmektedir. 2018 yılı sonu itibariyle ise bir önceki yıla göre başvuru sayısında **% 0,17 artış** olmuştur. 31 Aralık 2018 itibariyle AİHM önündeki toplam derdest başvuru sayısı **56.350'dir**.

Yıllar	Derdest Başvuru
31.12.2012	128.100
31.12.2013	99.891
31.12.2014	69.900
31.12.2015	64.850
31.12.2016	79.750
31.12.2017	56.250
31.12.2018	56.350

2. Türkiye Aleyhine Yapılan Başvuru Sayıları

Ülkemiz aleyhine AİHM önünde bekleyen başvuru sayısı 2012 yılına oranla azalma eğilimi göstermiş, 2018 yılı itibariyle en düşük seviyeye gerilemiştir. Bu sayının daha da azalacağı beklenmektedir. 2016 ile karşılaştığında AİHM önündeki derdest sayımız 2017'de yaklaşık % 40 oranında azalmıştır. 2018 yılında ise 2017 yılına nazaran **% 5,45** lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Diğer ülkelerle karşılaştırma yapıldığında, Ülkemiz **7.107 başvuru** ile; Rusya (11.750) Romanya (8.500) ve Ukrayna'nın (7250) ardından **dördüncü** sıradadır. Ülkemizi İtalya (4.050) ve Azerbaycan (2.050) takip etmektedir.

Yıllar	Derdest Başvuru
31.12.2012	16.876
31.12.2013	10.931
31.12.2014	9.448
31.12.2015	8.450
31.12.2016	12.575
31.12.2017	7.518
31.12.2018	7.107

Nüfus yoğunluğu açısından bakıldığında, 2018 yılında Ülkemizde her 10.000 kişiye düşen başvuru oranı **%0,83** olarak tespit edilmiştir. Ülkemiz için bu oran 2017'de 3.25 iken, 2018 yılında 0,83 'e düştüğü görülmektedir. Bu oranda en yüksek değer % 5,11 ile Karadağ'a, ikinci en yüksek oran ise % 3,04 ile Sırbistan'a aittir. Ülkemiz bu oran ile 47 ülke arasında **18. sırada** yer almaktadır.

Ülkemiz aleyhine 2015 yılında 2.212, 2016 yılında 8.303, 2017 yılında 25.978 başvuru yapılmışken, 2018 yılında **6.717** başvuru yapılmıştır.

Ülkemize tebliğ edilen başvuru sayısı 2012 yılında 422, 2013 yılında 508, 2014 yılında 200, 2015 yılında 214, 2016 yılında 1499, 2017 yılında 1005 iken; 2018 yılında toplam **804** başvuru tebliğ edilmiştir.

2017 yılına (7518) nazaran derdest başvuru sayısında % 5,45 (411) lik bir azalma olduğu görülmektedir. Benzer bir gerileme her 10.000 kişiye düşen başvuru oranı için de geçerlidir. Ülkemiz için bu oran 2017’de 3.25 iken, 2018 yılında 0,83’e gerilemiştir

3. Türkiye Aleyhine Verilen Kararlar:

A. İhlal kararları

Ülkemiz aleyhine 2018 yılında, 140 ihlal kararı verilmiştir. Birinci sırada 238 ihlal kararı ile Rusya gelmektedir.

2018 yılında Türkiye hakkında verilen 140 ihlal kararında, ilk sırada 41 kararla adil yargılanma hakkı (2017 yılında 46), ikinci sırada 40 kararla ifade özgürlüğü (2017 yılında 16), üçüncü sırada 29 kararla “özgürlük ve güvenlik hakkı” (2017 yılında 19) bulunmaktadır.

Kabul edilemezlik kararları

AİHM 2018 yılında ülkemiz aleyhine yapılan 6789 başvuruyu ise çeşitli nedenlerle kabul edilemez bularak reddetmiştir.

B. Tedbir kararları

AİHM 2018 yılında 8 başvuruda ülkemiz aleyhine tedbir kararı vermiştir. 30 başvuruda tedbir taleplerini reddetmiştir. Kabul edilen tedbir kararları sınır dışı etme işlemleri aleyhine verilmiştir.

C. Dostane çözüm ve tek taraflı deklarasyonlar

AİHM 2018 yılında Ülkemiz hakkında 205 başvuruda dostane çözüm (2017 yılında 65), 146 başvuruda ise tek taraflı deklarasyon (2017 yılında 52) nedeniyle düşme kararı vermiştir.

Değerlendirme:

Ülkemiz hakkındaki 140 ihlal kararının 73 tanesi, yerleşik içtihat konusu olması nedeniyle Komite tarafından verilmiştir. 67 ihlal kararı ise Daire tarafından verilmiştir.

Adil yargılanma hakkından (uzun yargılama ve yargı kararının yerine getirilmesi dahil) ihlal sayısının ise 56’dan 53’e, mülkiyet hakkından ise 4 ihlalden 3’e düşmüştür.

Öncelik politikası nedeniyle AİHM, 2018 yılından 2010 ve öncesinde yapılan başvurulara öncelik vermiştir. Verilen ihlal kararlarında bakıldığında da, 140 ihlal kararının 42 tanesine ilişkin olayların 2002 yılı ve öncesinde, 88 tanesine ilişkin olayların ise 2002-2010 yılları arasında gerçekleştiği göze çarpmaktadır. Bu ihlallerin büyük çoğunluğu ise, gözaltında avukat yardımı olmaması (2003 yılında sorun olmaktan çıktı), Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin bağımsız ve tarafsız olmaması (2017 Anayasa değişikliği ile mülga) ve terörün propagandası ile suçu ve suçluyu övmeye gibi, daha önce yargı paketleri ile olup güncel mevzuatta sorun olmaktan çıkan konulara ilişkindir. 2012 sonrasında gerçekleşen olaylara ilişkin olarak ise sadece 4 ihlal kararı bulunmaktadır.

AİHM 2018 yılında Ülkemiz hakkında 7460 başvuruyu karara bağlamış ve sadece 140 ihlal kararı vermiştir. İhlal kararlarının tüm başvurulara oranı sadece % **1,87**'dir. Buna karşın AİHM 2018 yılında toplamda 42.761 başvuruyu karara bağlamış ve 880 ihlal kararı vermiş olup, ihlal kararlarının tüm başvurulara oranı % **2,05**'dir. Diğer bir deyişle Ülkemizin ihlal oranı, genel ihlal oranından daha düşüktür.

2018 yılında, 32 başvuru Daire tarafından, 1086 başvuru ise Komite tarafından incelenmiş ve kabul edilemez bulunmuştur. Buna karşın, ihlal kararlarının 73 tanesi yerleşik içtihat konusu olması nedeniyle Komite tarafından verilmiştir. 67 ihlal ise Daire tarafından verilmiştir.

AİHM, 2002-2018 yılları arasında, 93.929 başvuruyu karara bağlamıştır. Buna karşın 16 yıllık süreçte ihlal kararı sayısı 2.894'tür. Bu süreçte toplam ihlal kararı sayısının sonuçlanan başvuru sayısına oranı ise sadece % **3,08**'dir. 2018 yılında bu oranın % **1,87**'ye düştüğü nazara alındığında düşüş eğilimi devam etmektedir.

Bakanlığımızın savunma görevini üstlendiği 2012 yılından itibaren, 2012-2018 yılları arasında AİHM; **66.156** başvuruyu sonuçlandırmıştır. Buna karşın 2002-2018 yılları arasında toplam ihlal sayısı 724'tür. Bu durumda ihlal oranı sadece % **1,09**'dur.